



# Opphør kjøp av tilbud til personer med rusavhengighet

HAAI, 31. januar 2024



# Disposisjon

- Historikk tjenestenes utvikling 2017-2023
  - Fra passive brukere til aktive deltagere
- Rammeavtale jmf lov og praktisering
- Rammeavtalen med Kirkens Bymisjon – faktum
- Prosess/avklaring utgående rammeavtale 2023
- Ivaretagelse av brukere
- Vurderinger som gjøres nå
- Læringspunkter
- Politikerspørsmål fra Pensjonistpartiet



# Historikk tjenestenes utvikling

- 2017 Innovasjonsstrategi – rus og psykisk helse 2017
  - Kartlegging brukerplan: For lite fokus på arbeid og aktivitet
  - Gilhus gård, samarbeidsavtale Fontenehuset, tilskuddsordningen til møteplass
- 2018 Senter for rus og virksomhet psykisk helse - samorganisert
  - Rustilbudet: Samtalebasert og kjøp av omsorgsplasser
  - Eks Guts, Finnerud gård - uten behovsvurdering
- 2019/2020 Kommunesammenslåingen
- 2023 Ny organisering rus og psykisk helse. Oppstart 1. jan 2024

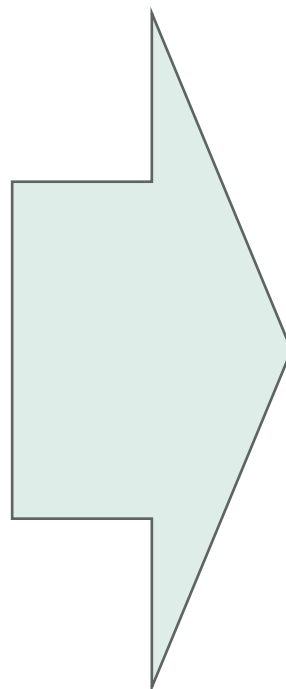




# 2020 – Dreining av tjenestene

- Fra ...

- ... lange ventelister og vedtaksbasert hjelp
- ... individuelle tilbud
- ... Samtalebasert tilbud
- ... lav faglig tro på å håndtere alvorlig psykisk lidelse og rus
- ... helsepersonellets ønske om et annet liv
- ... hjelpeavhengighet



- Til...

- ... tidlig hjelp uten henvisning
- ... til gruppetilbud
- ... til flere ulike tilbud lavt i «innsatstrappa»
- ... til en bevissthet om at dette klarer kommunen å håndtere godt
- ... til brukerens ønske om et annet liv
- ... til selvstendigjøring og myndiggjøring av brukere

# Tilskuddsordningen – sivilsamfunnets innsats for brukergruppen

- Fontenehuset
- Levende Verksted
- Blå Kors, Steg for steg, Første steg
- De norske lenker, forebygging mot rus
- Frelsesarmeen, omsorgssenteret
- Kirkens bymisjon, møtestedet
- Strømsgodset Toppfotball, gatelaget
- Veien tilbake AS
- Stiftelsen Guts, Treffen
- Marienlystfestivalen - idrettstilbud



# 2023 Ny organisering Rus og psykisk helse

- Bakgrunn
  - Uønsket variasjon i tilbudet til befolkningen
  - Ønske om større utviklingskraft
  - Tilpasning til nye økonomiske rammer
- Rendyrker like tilbud under en ledelse – spesialisering og stordrift
  - Bo og tjenestetilbud samles
  - Arbeid og aktivitet for alle forløp- egen avdeling
  - Ambulante team utvider tilgjengelig til kvelder og helger og større enheter
- Nytt navn: Virksomhet Psykisk helse, rus og avhengighet (PHRA)



## Meld. St. 23

(2022–2023)

Melding til Stortinget

Opptrappingsplan for psykisk helse  
(2023–2033)



e, sosial og omsorg,  
utvikling av kunst- og kulturlivet

– et godt sted å leve

# Oppsummert - fra passive brukere i 2017 til aktive deltagere i 2023



- Inkludering i aktivitet og arbeid like helsefremmende som oppfølging av helsen
- Jobbstøtte-veiledere i psykisk helse og rus bistår på veien til ordinært arbeid
- Jobbstøtte-veiledere Vestre Viken - jobbfokus starter ved innleggelse
- NAV med egne Jobbstøtte-veiledere
- Bo og tjenestetilbud med base- fokus på meningsfullt innhold i hverdagen sett opp mot nærmiljø
- Nedre Eik gård - rusrehabilitering supplerer tilbudet til de som vil bli rusfri

«...Tidligere har man tenkt at folk må bli friske før de kan jobbe. Denne tilnærmingen er i endring.»

*St.mld: Opptrappingsplan psykisk helse 2023-2033*

# Lov og praktisering- offentlige anskaffelser



- **Rammeavtaler er kommersielle avtaler – flere konkurrenter i markedet.**  
Rammeavtaler skal etter forskrift om offentlige anskaffelser § 26-1 (4) som hovedregel ikke gjelde i mer enn fire år. Hovedperioden settes som oftest til to år, med mulighet for forlengelse i ett pluss ett år.
- **Rammeavtaler har en definert start og -slutt.** Innhold og lengde fremkommer av konkurransegrunnlaget. Dette publiseres slik at alle potensielle leverandører får kjennskap til omfang og innhold i anskaffelsen.
- For de **virksomhetsspesifikke avtalene** er det avtaleeierne som benytter avtalen og som har den **daglige oppfølgingen med leverandørene** i kontraktsperioden.
- Virksomhetsspesifikke rammeavtaler fornyes dersom avtaleeier fortsatt har behov for tjenesten. Virksomheten som eier kontrakten er ansvarlig **og den som gjennomfører forankringsprosess**, før den melder inn om det skal gjennomføres ny anskaffelse eller ikke.



# Rammeavtalen med Kirkens bymisjon- bakgrunn



- Kirkens bymisjon og Drammen kommune - prosjektsamarbeid med statlige midler 2014-2018. Varierte og helhetlige aktivitets- og arbeidsrettete tiltak for rusavhengige. Gode resultater.
- Kommunen konkurranseutsetter tiltakene i 2018 –Mål om å komme ut i ordinært arbeidsliv og ha en aktivitet å gå til som motivasjon til å komme inn i en hverdag uten rus
- Kirkens bymisjon vinner konkurransen.
- Kommersiell avtale med kjøp av tjenester med 5 års varighet, 3. september 2018 - 2. september 2023
- NAV Drammen får også dekket et tiltak gjennom rammeavtalen, aktivitetsplikt for ungdom på sosialhjelp.



# Rammeavtalen for rusavhengige – 3 tiltak

1. Bistå rusavhengige på veien til ordinært arbeid, inntil 18 plasser (Ny Start)
  2. Arbeidsrettede tiltak for personer i aktiv rus, inntil 10 plasser. (Lønn som fortjent)
  3. Kurs for personer som har vært rusavhengige og som ønsker endring i eget liv, inntil 10 plasser (Egenutviklingskolen)
- Deltagere skal være motivert for rusfrihet

# Prosess/avklaringer utgående rammeavtale 2023



- Mai: Intern avklaring på utgående rammeavtale. Grunnet verdien på rammeavtalen var ikke opsjon på forlengelse, eks for 1 år mulig. Konklusjon ble at forlengelsen kun var mulig ut 2023.
- E-postdialog mellom tidligere ordfører og administrasjonen mai 2023. Administrasjonen formidler tilbake at kommunen ønsker videreføre gjeldende avtale så lenge det er mulig, og at virksomheten er forsinket i prosessen. Og at ny offentlig anskaffelse kommer til å bli gjennomført for fremtiden.
- Samarbeidsmøte partene i avtalen 8. juni 2023. Kommunen er tydelig på tiltakene ønskes videreført med samme betingelser inntil ny anskaffelse er gjennomført.
- NAV trenger å videreføre kjøp av tiltak og orienterer KB tidlig høsten 2023. Er nå i innspurt på anskaffelsen til verdi 2,4 mill.
- Psykisk helse og rus orienterer KB 6. desember, om at de ikke går ut med nytt anbud, og sier de må undersøke behovet på nytt nå som endringer har skjedd over flere år.
- Hva skjedde i perioden 8. juni-6. desember som gjorde at rus og psykisk helse snudde?
  - Tydelig faglig vurdering – brukernes behov slik de oppfattes å være i 2023 – feil å gå ut på samme konkurransegrunnlag
  - Omorganisering tar oppmerksomheten og binder opp virksomhetsledere
  - Behovet for en ny rammeavtale er ikke godt nok vurdert og avklart – det må gjøres.
- Prosess for å få oversikt over aktive brukere og hvordan de fordeler seg på tiltakene starter



# Ivaretagelse av brukerne

- KB og virksomheten har et gjensidig ansvar for overføringsprosessen.
- 2 møter mellom partene- overføring brukerne. Ikke et helsetilbud.
- Majoriteten av brukerne som har fått plass i KBs tiltak har hatt samtidig hjelp fra kommunen og derav en egen kontaktperson, og/eller benytter andre tilbud i frivillig regi
- Kartlagt og vurdert sammen aktive brukere. Vanskelig å se at kategoriseringen passer for brukerne. Sammensatte behov.
- Videre kommunal oppfølging håndteres som skreddersøm til hver og en. I dialogen med KB er det gitt beskjed om at brukerne må oppsøke kommunen selv- vise motivasjon til å fortsette med noe annet. Recovery.
- Tilbudene som finnes i kommunen er bla:
  - Nedre Eik, jobbstøtte-veileder, mestringskurs, samtaletilbud, tilbudene hos Fontenehuset, jobbfokus i Blå Kors, veiledning NAV, kommunale og frivillige dagaktivitetstilbud, evt likemannsgrupper.
  - Eks er medisinsk yoga og malekurs noen av tilbudene som er til god hjelp, enten alene eller i kombinasjon med andre tiltak



# Vurderinger som gjøres nå

- Det samlede tilbudet fra kommune, spesialist og sivilsamfunnet overfor rusmisbrukere er omfattende – hvor mye trenger vi av de ulike?
- RECOVERY- med utgangspunkt i egne ressurser skal bruker delta i sentrale vurderinger og valg.
- Å jobbe metodisk mot arbeidsretting og ordinært arbeid har blitt allment i både kommunen, NAV og spesialisthelsetjenesten. Har behov for kjøp av plasser i det private markedet dermed blitt mindre, eller forandret seg?
- Hvordan sikrer vi at tilbud til befolkningen er kostnadseffektive og ikke dupliserende – bærekraftig økonomi?
- Hva som er rett for innbyggere med rusutfordringer er ikke et svar med to streker under – mye er basert på tilfeldigheter og god relasjon



# Læringspunkter

- Virksomheten har ikke fulgt opp kontrakten slik den burde blitt.
- Kontraktsoppfølging hvor leverandøren samtidig driver etter ideelle formål krever noe mer i løpende samarbeid. Vi burde laget en samarbeidsavtale for rammeavtalen som regulerte tydelig operativt og/eller strategisk samarbeid og resultater av tjenestekjøpene.
- Mye tidligere avklaring på behovet for ny avtale evt opphør. Burde startet prosessen for 1 år siden.
  - Kommunikasjon med politisk og Kirkens bymisjon ville blitt håndtert på en mer forutsigbar måte
  - Signaler om politiske ambisjoner ville blitt fanget opp tidsnok og tjenesten kunne formidlet nye behov i forkant
  - Brukere som ønsker bistand fra kommunen hadde unngått brudd i oppfølgingen

# Spørsmål fra representanten Blom Pensjonistpartiet



1. Hvilke konkrete og tilpassede tilbud har kommunen til de som nå står uten tilbud etter avslutning av tilbudet fra Kirkens Bymisjon? **Besvart i presentasjonen.**
2. Hvilke tiltak ble gjort i forkant fra kommunens side for å forberede tiltak for den gruppen som ble overført fra Kirkens Bymisjon? **Besvart i presentasjonen.**
3. Er det noen pågående prosesser med tanke på å avslutte andre avtaler med frivillige/ideelle organisasjoner som er på utgående? I så fall med hvem? **Nei, ingen pågående prosesser for å avslutte rammeavtaler. Men alle rammeavtaler har en fastsatt start og slutt. Når avtalen løper ut må det vurderes om ny anbudskonkurranse skal lysnes ut.**
4. Er det gjort noe overslag/beregninger om hvilke beløp kommunen sparer på å selv utføre tjenestene Kirkens Bymisjon frem til nå har utført på vegne av kommunen. **Verdien på rus og psykisk helse sin del av rammeavtalen er på mellom 2-2,5 millioner kroner per år.**



# Hva nå

- Kommunedirektøren kommer tilbake med sak med fokus på innbyggere med rus- og psykisk helse-utfordringer og deres muligheter for arbeidsinkludering. Hensikten er å vurdere om eksisterende tilbud møter brukernes behov.





**DRAMMEN  
KOMMUNE**  
- et godt sted å leve